

ICMPD КАМСЫЗДООЧУЛАРЫНЫН ЖҮРҮМ-ТУРУМ КОДЕКСИ

Хельсинки Корутунду Акты жана Бириккен Улуттар Уюмунун Уставы: Хельсинки Корутунду актысында жана Бириккен Улуттар Уюмунун (БУУ) Уставында бекитилген баалуулуктар, адамдын негизги укуктарын, социалдык адилеттүүлүктү жана адамдык кадыр-баркты, эркектер менен аялдардын бирдей укуктарын урматтоо үчүн кызмат кылат. ICMPD¹ боюнча товар камсыздоочулардын жана кызмат көрсөтүүчүлөрдүн карманышы күтүлгөн жалпы баалуулуктар катары эсептелинет.

Эл аралык эмгек конвенциялары жана рекомендациялары: БУУнун үч тараптуу адистештирилген мекемеси, Эл аралык Эмгек Уюму (ЭЭМ) тарабынан киргизилген Эл аралык эмгек стандарттары (б.а. Конвенциялар жана Сунуштар) ушул Жүрүм-турум Кодексинин көп бөлүгүн негиздеген.

ICMPDге товарларды же кызматтарды көрсөткөн ар бир камсыздоочу Хельсинки Корутунду Актысынын² баалуулуктарына жана БУУнун Уставына кошумча төмөндөгү 4-9-пункттарда кыскача баяндалган Эл аралык эмгек стандарттарына тиешелүү принциптерди карманат деп күтөт³.

1. Колдонуу чөйрөсү

Ушул Жүрүм-турум Кодексинин жоболору ICMPDде катталган же ал менен иш жүргүзгөн бардык камсыздоочуларга карата ICMPDдин күтүүлөрүн баяндайт. ICMPD бул принциптер камсыздоочуларга жана алардын кызматкерлерине, башкы, туунду же тиешелүү уюмдарга жана субподрядчыларга колдонулат деп күтөт. ICMPD камсыздоочулардан бул Жүрүм-турум Кодексин өз кызматкерлерине, башкы, туунду жана тиешелүү уюмдарына, ошондой эле бардык субподрядчыларга жергиликтүү тилде жана бардыгына түшүнүктүү түрдө жеткирилишин күтөт.

2. Үзгүлтүксүз өркүндөтүү

Ушул Жүрүм-турум Кодексинде баяндалган жоболор ICMPD камсыздоочуларынан күтүлгөн минималдуу стандарттарды камсыз кылат. ICMPD өз камсыздоочуларынан эл аралык жана тармактык эң мыкты тажрыйбаларынан ашып өтүүгө умтулат деп күтөт. Ошондой эле ICMPD, анын камсыздоочулары ушул Жүрүм-турум Кодексинин принциптерин аткарууга аракет кылышын камсыз кылуу үчүн өздөрүнүн камсыздоочулары жана субподрядчылары менен иштешет деп күтөт. ICMPD ушул Жүрүм-турум Кодексинде белгиленген кээ бир стандарттарга жетүү статикалык эмес, динамикалык процесс экенин моюнга алат жана камсыздоочуларды жумуш ордун тийиштүү түрдө үзгүлтүксүз жакшыртууга үндөйт.

3. Башкаруу, мониторинг жана баалоо

¹ Ушул Жүрүм-турум Кодексинде ICMPD Миграция саясатын өнүктүрүү боюнча эл аралык борборго шилтеме кылат

² Европадагы коопсуздук жана кызматташтык боюнча конференциянын VIII Корутунду актысынын 1 (а) VII статьясы, Мамлекет же Өкмөт башчыларынын биринчи саммити, Хельсинки.

³ ЭЭУнун Конвенцияларынын жана Рекомендацияларынын толук тексттери менен төмөнкү даректе таанышса болот:
<http://www.ilo.org/global/standards/lang--en/index.htm>.

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларын ушул Жүрүм-турум Кодексинде көрсөтүлгөн стандарттарга жооп берүү үчүн, жок эле дегенде, так максаттарды белгилейт деп күтөт. ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан ушул Жүрүм-турум Кодексинин мазмунуна байланыштуу тиешелүү башкаруу системаларын түзүшүн жана улантышын, ошондой эле алардын башкаруу процесстерин жана бизнес операцияларын ушул Кодексте баяндалган принциптерге шайкеш келүүсүн камсыз кылуу үчүн жигердүү түрдө карап чыгууну, мониторинг жүргүзүүнү жана өзгөртүүнү күтөт.

Эмгек:

4. Биригүү эркиндиги жана жамааттык келишимдер

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан жумушчулардын эркин ишке ашырылган укуктарын эч кандай айырмачылыксыз уюштурууга, профсоюздук иштерди жүргүзүүгө жана жамааттык келишимге, андан ары өнүктүрүүгө жана алардын кызыкчылыктарын коргоого жана жамааттык келишимдерди түзүүгө⁴, ошондой эле бул кызматкерлерди ар кандай аракеттерден же дискриминациянын башка түрлөрүнөн коргоону күтөт.

5. Мажбур же милдеттүү эмгек

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан мажбурлоо же милдеттүү эмгекке, жана анын бардык түрлөрүнө тыюу салышын күтөт⁵.

6. Балдар эмгеги

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан төмөнкүлөрдү жумушка албашын күтөт: (а) 14 жашка чейинки балдарды же, эгерде ал жаштан жогору болсо, контракт толугу менен же жарым-жартылай аткарылган жалгыз же топ өлкөнүн мыйзамдары тарабынан уруксат берилген жумушка орношуу үчүн минималдуу курак, милдеттүү окуу жайын бүтүрүү жашы, кайсынысы жогору болсо; жана (б) 18 жашка чыга элек адамдарды, эгерде өзүнүн мүнөзү же аткаруу шарты боюнча ден соолукка, коопсуздукка же адеп-ахлакка зыян келтирген жумуш⁶ болсо.

7. Дискриминация

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан расасына, өңүнө, жынысына, динине, саясий көз карашына, улуттук же социалдык тегине карабастан басмырлоосуз ишке орношууга жана кесипке карата бирдей мүмкүнчүлүктөрдү жана мамилени камсыз кылууну күтөт, жана ошондой эле толук же жарым-жартылай мөөнөттүү контракт аткарылган⁷ өлкөлөрдүн улуттук мыйзамдарына ылайык таанылышы мүмкүн болгон башка негиздер боюнча.

⁴ Бул принциптер 1948-ж. ЭЭУнун №87 «Биригүү эркиндиги жана уюштуруу укугун коргоо жөнүндө» жана 1949-ж. № 98 «Профсоюздарга уюмдашуу жана жамааттык келишимдерди жүргүзүү укугу» Негизги Конвенциясында баяндалган.

⁵ Бул принцип 1930-жылдагы № 29 «Мажбурланган эмгек» жана № 105, 1957-ж. «Мажбурланган эмгекти жоюу» боюнча ЭЭУнун Негизги Конвенцияларында баяндалган.

⁶ Бул принциптер Эл аралык эмгек уюмунун Негизги конвенцияларында, №138, «Минималдуу курак», 1973-ж. жана №182, «Балдар эмгегинин эң начар формалары», 1999 жана БУУнун балдардын укуктары жөнүндө Конвенциясында баяндалган.

⁷ Бул принциптер Эл аралык эмгек уюмунун 1951-ж. №100, «Аялдар менен эркектердин бирдей жумушта бирдей сый акы», жана 1958-ж. №111, «Дискриминация (жумушка орношуу жана кесипкөйчүлүк)» Негизги Конвенцияларында көрсөтүлгөн.

8. Эмгек акы, жумуш убактысы жана эмгектин башка шарттары

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан эмгек акынын мыйзамдуу түрдө, бир айдан ашпаган мезгил аралыгында, толук жана түздөн-түз тиешелүү жумушчуларга төлөнүшүн камсыз кылууну күтөт. Камсыздоочулар мындай төлөмдөрдүн тиешелүү эсебин жүргүзүшү керек. Эмгек акыдан кармап калууга колдонуудагы мыйзамдарда, ченемдик укуктук актыларда же жамааттык келишимде каралган шарттарда жана өлчөмдө гана жол берилет, ал эми камсыздоочулар ар бир төлөм учурунда мындай кармап калуулар жөнүндө кызыкдар кызматкерлерге билдирүүгө тийиш. Камсыздоочулар тарабынан сунушталган эмгек акы, жумуш убактысы жана башка иш шарттары жергиликтүү деңгээлдеги эң жакшы шарттардан кем болбошу керек (б.а.: (i) иш берүүчүлөрдүн жана жумушчулардын олуттуу бөлүгүн камтыган жамааттык келишимдер; (ii) арбитраждык чечимдер же (iii) колдонулуп жаткан мыйзамдар же ченемдик укуктук актылар), ошол эле мүнөздөгү иш жүргүзүлүп жаткан аймакта тиешелүү соодада же өнөр жайда аткарылган иштер үчүн⁸.

9. Ден соолук жана коопсуздук

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан, мүмкүн болушунча, төмөнкүлөрдү камсыз кылышын күтөт: (а) алардын көзөмөлүндөгү жумуш орундары, машиналар, жабдуулар жана процесстер коопсуз жана ден соолукка коркунучу жоктугун; (б) тийиштүү коргоонуу чаралары көрүлгөндө алардын көзөмөлүндөгү химиялык, физикалык жана биологиялык заттар жана агенттер ден соолукка коркунучу жоктугун; жана (с) зарыл болгон учурда, мүмкүн болушунча, кырсыктардын же ден-соолукка терс таасиринин алдын алуу үчүн адекваттуу коргоочу кийимдер жана коргоочу шаймандар менен камсыздоонун⁹.

Адам укуктары:

10. Адам укуктары

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан эл аралык жарыяланган адам укуктарын коргоону колдоону жана урматтоону жана алар адам укуктарын бузууларга катышпоого кепилдик беришин күтөт¹⁰. Атап айтканда, ICMPDинин камсыздоочулары жана алардын кызматкерлери эл аралык адам укуктарына тиешелүү болгон мыйзамдарга жана стандарттарга карама-каршы келген ар кандай практикаларга тике же кыйыр түрдө барбашы керек. Атап айтканда, балдар эмгегин, сексуалдык эксплуатацияны жана адамдарды сатууну болтурбашы керек.

11. Куугунтук, катаал же адамгерчиликсиз мамиле

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан бардык кызматкерлерге урмат-сый менен мамиле кылган жана зордук-зомбулук, сексуалдык эксплуатация же кордоо, оозеки же психологиялык асылуу

⁸ Бул принциптер ЭЭУнун, 1949-ж. №95 “Эмгек акыны коргоо” жана 1949-ж. №94 “Эмгек беренелери (Мамлекеттик келишимдер)” Конвенцияларында жана жумуш убактысына байланыштуу бир катар Конвенцияларда баяндалган (<http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/working-time/lang--en/index.htm> караңыздар).

⁹ Бул принциптер ЭЭУнун Конвенцияларында, Рекомендацияларында жана Практикалык кодекстеринде баяндалган: <http://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/occupational-safety-and-health/lang--en/index.htm>

¹⁰ Бул принциптер Адам укуктарынын жалпы декларациясынан (АУЖД) алынган жана Бириккен Улуттар Уюмунун Глобалдык келишиминде баяндалган (http://www.unglobalcompact.org/Issues/human_rights/index.html караңыздар)

же кордоо коркунучун колдонбогон чөйрөнү түзүүнү жана колдоону күтөт. Эч кандай катаал же адамгерчиликсиз мамиле жасоого, мажбурлоого же денелик жазага, ошондой эле мындай мамиле жасоо коркунучуна жол берилбейт.

12. Миналар

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан жөө аскерлерге каршы миналарды же ошондой миналарды өндүрүүдө колдонулган компоненттерди сатпашын же өндүрбөшүн күтөт.

Айлана-чөйрө:

13. Экология

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан айлана-чөйрөнү коргоо боюнча колдонуудагы мыйзамдарды жана эрежелерди сактоону күтөт. Камсыздоочулар мүмкүн болушунча айлана-чөйрөнү коргоо маселелерине сактык мамилени колдоого алышы керек, экологиялык жоопкерчиликти жогорулатуу үчүн демилгелерди көтөрүшү керек жана жашоо циклинин туура практикасын ишке ашырган экологиялык таза технологиялардын жайылышын стимулдаш керек.

14. Химиялык жана коркунучтуу материалдар

Курчап турган чөйрөгө коркунуч туудурган химиялык жана башка материалдарды коопсуз иштетүү, жылдыруу, сактоо, кайра иштетүү же кайра пайдалануу жана утилдештирүү үчүн идентификацияланууга жана башкарылууга тийиш.

15. Саркынды суулар жана катуу калдыктар

Операциялардан, өндүрүштүк процесстерден жана санитардык объекттерден пайда болгон саркынды суулар жана катуу калдыктар көмүлүшү же утилизацияланышына чейин текшерилүүсү, контролго алынышы жана талапка жараша тазаланышы керек.

16. Атмосферадагы эмиссиялар

Учучу органикалык химиялык заттардын, аэрозолдордун, коррозиялык заттардын, бөлүкчөлөрдүн, озонду бузуучу химиялык заттардын жана операциялардын натыйжасында пайда болгон күйүүчү кошумча продуктулардын абага эмиссиялары агызып же утилдештирүү алдында талап кылынгандай мүнөздөлүүгө, мониторингге, контролдоонууга жана тазалоого тийиш.

17. Таштандыларды азайтуу, кайра иштетүүнү максималдаштыруу

Бардык түрдөгү калдыктар, анын ичинде суу жана энергия калдыктары жеринде азайтылышы же жок кылынышы керек. Андай шарттарга өндүрүш процесстерин, тейлөөнүн же жабдыктардын, материалдарды алмаштыруусу аркылуу, консервациялоо, кайра иштетүү жана материалдарды кайра колдонуу сыяктуу практикалар аркылуу жетишсе болот.

Этикалык жүрүм-турум:

18. Коррупция

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан моралдык жана этикалык жүрүм-турумдун эң жогорку стандарттарын сактоону, жергиликтүү мыйзамдарды урматтоону жана коррупциялык аракеттерди, анын ичинде опузалоону, алдамчылыкты, паракорчулукту, бирок алар менен чектелбестен, эч кандай түргө барбоосун күтөт.

19. Кызыкчылыктардын кагылышы

ICMPD камсыздоочулары кызыкчылыктардын кагылышуусу катары көрүнүшү мүмкүн болгон ар кандай кырдаалды ICMPDге ачып бериши керек жана эгерде ICMPD менен келишим боюнча ICMPD кызмат адамы же профессионалдуу адам камсыздоочунун бизнесинде же кандайдыр бир түрдөгү кызыкчылыкка ээ болушу, камсыздоочу менен экономикалык байланыштар мүмкүн болсо, ICMPDге ачып бериши керек.

20. Белектер жана меймандостук

ICMPD өзүнүн камсыздоочуларынан ICMPD менен камсыздоочулардын бизнесин жеңилдетүү үчүн ICMPD кызматкерине акысыз товарлар же кызматтар, жумушка орношуу же сатуу мүмкүнчүлүгү сыяктуу эч кандай пайданы сунуш кылбасын күтөт.

ICMPD спорттук же маданий иш-чараларга чакырууларды, майрамдарды же башка эс алуу сапарларын, транспортту же түшкү же кечки тамакка чакырууларды кабыл албайт.

Бул принциптердин сакталбашы, камсыздоочу ICMPDдин тиешелүү саясаттарына жана жол-жоболоруна ылайык, ICMPDдин камсыздоочусу катары каттоодон өтүүгө же ICMPD менен иш жүргүзүүгө квалификациясы жетишсиз деп эсептелүүчү фактор болуп калат.

Биз ICMPD камсыздоочуларын ушул Жүрүм-турум Кодексинде баяндалган принциптерге ылайык бизнес практикасын жакшыртууга чакырабыз.